

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul VII nr.73

Ianuarie 2004

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna ianuarie 2004.....	2
<i>Evoluția producției</i>	- Creșterea a producției industriale	3
<i>Stocuri</i>	- Scad stocurile de produse finite.....	6
<i>Factori care limitează producția</i>	- Cererea insuficientă rămâne principalul factor care afectează dezvoltarea producției	7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Decalajul dintre cererea și oferta de forță de muncă rămâne constant.....	8
<i>Prețuri de producție</i>	- Ritm lent de creștere a prețurilor de producție	9
<i>Investiții</i>	- Trend ascendent al volumului de investiții	10
<i>Profitabilitate</i>	- Estimări optimiste privind rata profitabilității	11
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

Evoluțiile principalilor indicatori în luna februarie 2004

Opiniile exprimate de conducătorii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură evidențiază pentru prima lună a anului 2004 o evoluție favorabilă a principalilor indicatori economici ai activității de producție în industrie.

În proporție de 44 la sută, agenții economici consideră că vor realiza o producție superioară celei din luna precedentă, iar 35 la sută apreciază că aceasta se va menține la nivelul lunii decembrie 2003. Circa 20 la sută dintre participanții la sondaj anticipează că producția se va încadra pe un trend descendent. Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție este estimat la peste 75 la sută.

Procentajul celor care apreciază că pe ansamblul sectorului de producție industrială vor crește stocurile de produse finite (circa 11 la sută) s-a redus la mai puțin de jumătate comparativ cu ultima lună a anului 2003, iar cel al respondenților care estimează că absorbția stocurilor de produse finite va continua se situează în jurul nivelului de 25 la sută. Conform opiniilor exprimate de 93 la sută dintre participanții la sondaj, stocurile de materii prime înregistrează în majoritatea ramurilor un nivel satisfăcător, dar în unele sectoare problemele de aprovizionare persistă.

Principalii factori care afectează buna desfășurare a procesului de producție sunt în continuare cererea insuficientă, blocajul financiar, lipsa materiilor prime, evoluția cursului de schimb și nivelul dobânzilor bancare.

În prima lună a anului 2004 decalajul dintre cererea și oferta de forță de muncă se menține la nivelul consemnat la sfârșitul anului precedent: aproape 18 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că numărul de salariați din industrie se va încadra pe un trend descendent, față de numai 4 la sută care anticipează o posibilă evoluție ascendentă a forței de muncă angajate. Procentajul respondenților care evidențiază o tendință de relativă stabilitate în utilizarea forței de muncă se situează la circa 78 la sută.

Agenții economici care estimează o evoluție stabilă a prețurilor însumează un procentaj de peste 62 la sută (față de 70 la sută în decembrie 2003). Circa 31 la sută dintre cei chestionați consideră că evoluția prețurilor de producție va fi și în această lună ascendentă, în timp ce procentajul celor care apreciază că vor opera reduceri ale prețurilor practicate se limitează la 2 la sută dintre respondenți.

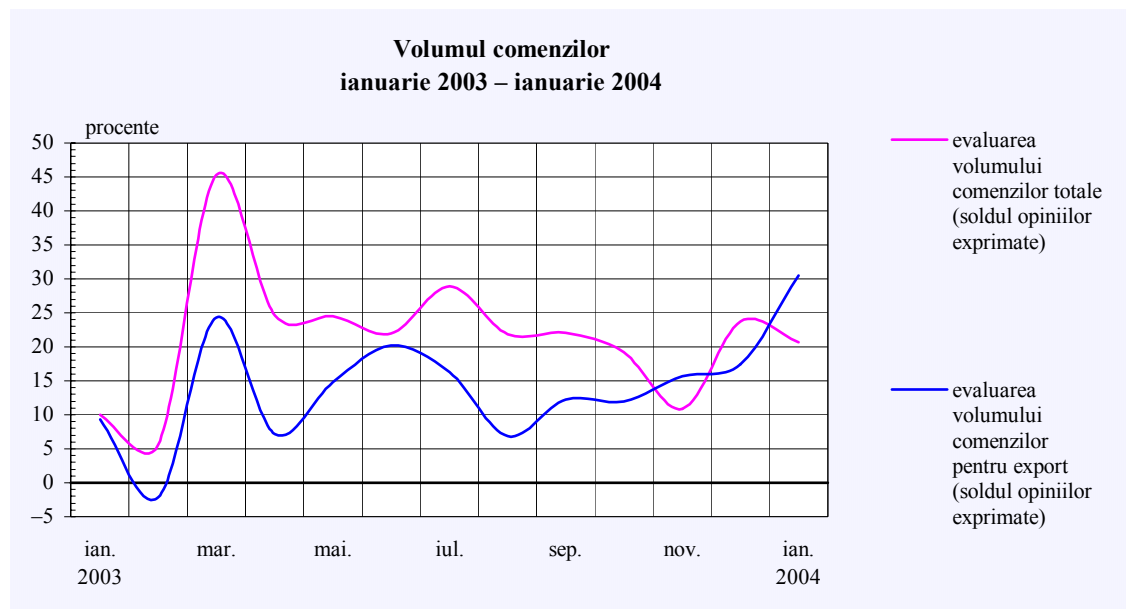
În privința evoluției volumului de investiții și a ratei profitabilității, anul 2004 debutează cu o perspectivă favorabilă, anticipându-se un trend ascendent al acestor indicatori. Majoritatea celor chestionați estimează menținerea la un nivel nemodificat a volumului de investiții și a ratei profitabilității față de ultima lună a anului precedent, în timp ce circa 29 și, respectiv, 19 la sută dintre participanți anticipează evoluții ascendente.

Creștere a producției industriale

Aprecierile managerilor întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură evidențiază pentru prima lună a anului 2004 o evoluție pozitivă a volumului total de comenzi (atât pentru piața internă, cât mai ales a celor pentru export). În proporție de 41 la sută (cu 2 puncte procentuale mai mult decât în luna precedentă), agenții economici a căror activitate se desfășoară în sectorul industrial estimează creșterea portofoliului de comenzi; circa 38 la sută anticipează menținerea acestuia în limitele lunii decembrie 2003, iar aproximativ 20 la sută au exprimat opinii nefavorabile.

Evoluții	Dec. 2003	Ian. 2004
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	74,2%	75,5%

Sectoarele în care sunt preponderenți agenții economici care consideră că dinamica volumului de comenzi va fi accentuată sunt: industria chimică, industria extractivă, metalurgie, industria de mașini și echipamente și sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă.

Evoluție pozitivă a volumului de comenzi

O relativă încetinire a ritmului activității economice este anticipată îndeosebi de către agenții economici din industria alimentară, industria poligrafică, activitatea de construcții și industria materialelor de construcții, precum și de către cei din industria mijloacelor de transport.

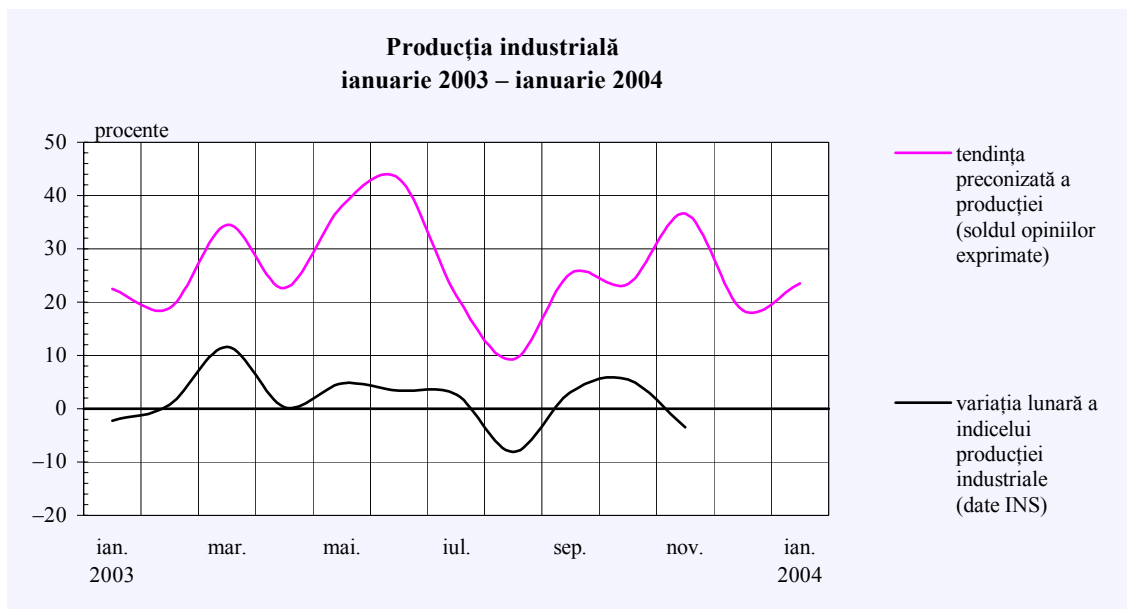
În privința portofoliului de comenzi pentru export se prefigurează menținerea acestuia pe un trend ascendent: aproape 40 la sută dintre participanții la sondaj (cu 10 puncte procentuale mai

mult decât în luna decembrie 2003) anticipează o creștere a exporturilor, iar circa 37 la sută consideră că evoluția portofoliului de comenzi va fi stabilă în sectoarele pe care le reprezintă. O conjunctură mai puțin favorabilă este semnalată de către un procentaj însumând 9 la sută dintre agenții economici care intră în componența eșantionului chestionat (cu 3 puncte procentuale mai puțin decât în luna precedentă).

Evoluții peste media pe industrie se estimează îndeosebi pentru produsele realizate de agenții economici din industria extractivă, industria de prelucrare a petrolului, industria ușoară, industria de mașini și echipamente, metalurgie și industria chimică.

În industria alimentară, industria mijloacelor de transport, industria de prelucrare a lemnului și industria materialelor de construcții se anticipează o reducere a portofoliului de comenzi destinate exportului.

*Trend
ascendent al
producției
industriale*

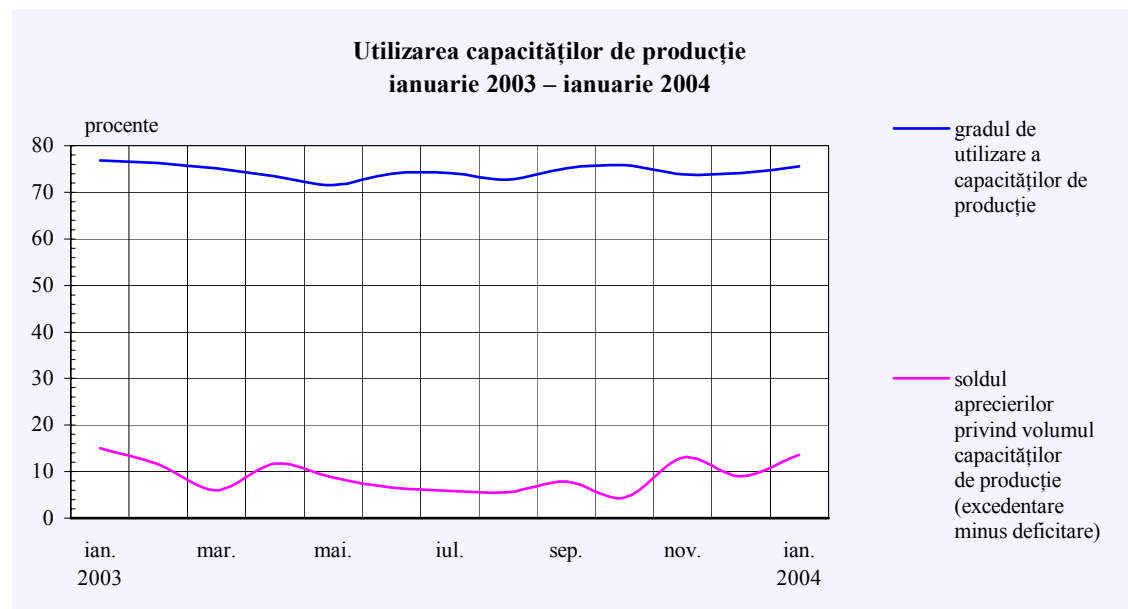

Dinamica producției industriale va crește comparativ cu ultima lună a anului 2003, când apropierea sărbătorilor de iarnă și numărul redus al zilelor lucrătoare au fost cauza pentru care în multe dintre ramuri s-au anticipat dinamici modeste.

Pentru luna ianuarie 2004, agenții economici participanți la sondaj apreciază că producția sectorului industrial va avea o evoluție ascendentă. Aproape 44 la sută dintre cei chestionați (cu 6 puncte procentuale mai mulți decât în decembrie 2003) consideră că vor obține o producție superioară celei din ultima lună a anului anterior, în timp ce un procentaj de 35 la sută estimează că producția se va menține la nivelul lunii precedente. Circa 20 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că producția realizată va scădea.

Creșteri superioare mediei pe industrie sunt așteptate în industria extractivă, industria de prelucrare a petrolului, metalurgie, industria chimică și industria ușoară. O revigorare a activității se preconizează că se va produce și în industria de prelucrare a lemnului și în sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă.

Perspectivile sunt mai puțin optimiste pentru agenții economici din industria alimentară, industria poligrafică, industria materialelor de construcții și cei din activitatea de construcții, unde se apreciază că producția realizată va fi mai mică decât în luna decembrie 2003.

Potențialul tehnologic este corelat cu programul de producție

Capacitățile de producție vor fi utilizate în proporție de peste 75 la sută, gradul de utilizare a acestora situându-se, pentru majoritatea agenților economici, în apropierea mediei pe industrie (mai puțin în industria mijloacelor de transport, industria materialelor de construcții, industria alimentară și industria de mașini și echipamente, unde gradul de utilizare a capacităților de producție coboară în intervalul 45 - 65 la sută).

Potențialul tehnologic aflat în exploatare este considerat bine corelat cu programul de producție în opinia a circa 79 la sută dintre participanții la sondaj. Aproximativ 18 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că în luna ianuarie capacitățile de producție sunt excedentare. Acest rezultat este determinat în cea mai mare parte de opiniile exprimate de agenții economici din industria alimentară, industria materialelor de construcții, industria extractivă, industria chimică și industria de mașini și echipamente.

Stocuri

Scad stocurile de produse finite

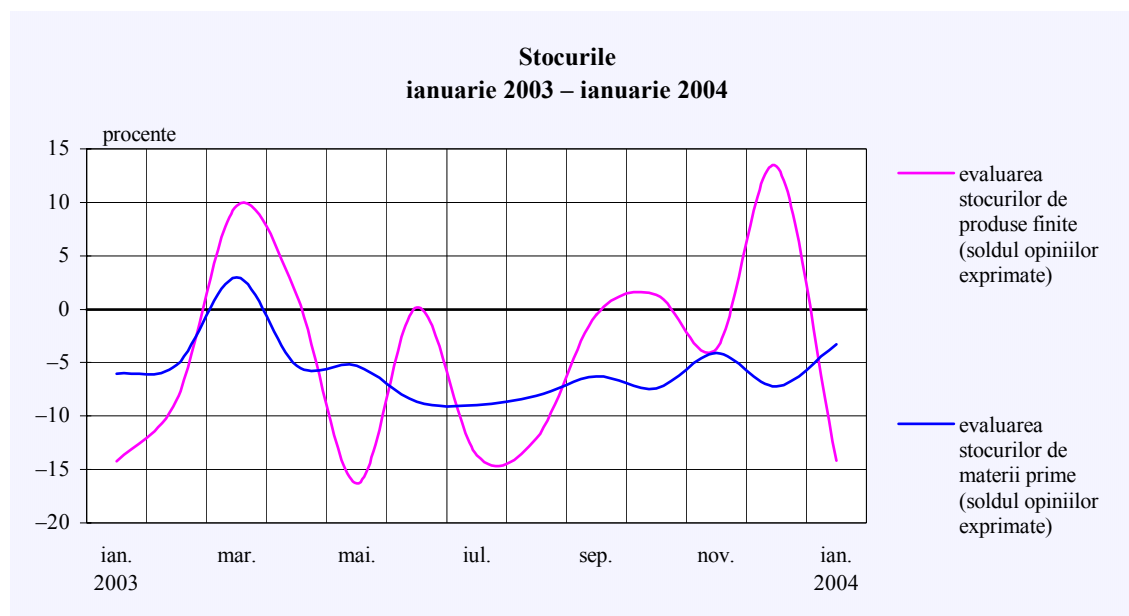
Spre deosebire de sfârșitul anului 2003, când produsele finite rămase în stoc la producători înregistrau o tendință ascendentă, debutul anului 2004 este mult mai optimist, preconizându-se o intensificare a fenomenului de absorbție a stocurilor. Această evoluție este evidențiată de scăderea numărului de respondenți, care apreciază că nu vor reuși să identifice piețe de desfacere pentru produsele realizate (circa 11 la sută față de peste 24 la sută în luna precedentă).

Acumularea de stocuri va continua să se manifeste (dar cu intensitate redusă) în industria extractivă, industria ușoară, industria de prelucrare a lemnului și industria materialelor de construcții.

Evoluții	Dec. 2003	Ian. 2004
Stocurile de produse finite	↗	↘
Stocurile de materii prime	↘	↘

Absorbția stocurilor de produse finite se va produce într-o măsură mult mai mare comparativ cu luna precedentă. Procentajul opiniilor conform cărora nivelul stocurilor de produse finite va fi în scădere (25 la sută) îl depășește cu peste 14 puncte procentuale pe cel al respondenților care au anticipat creșterea acestora. Pentru 56 la sută dintre cei chestionați acestea vor rămâne nemodificate.

*Trend
descendent al
stocurilor de
produse finite*

Stocurile de materii prime înregistrează în majoritatea ramurilor un nivel satisfăcător, conform opiniilor exprimate de circa 93 la sută dintre participanții la sondaj, în timp ce nivelul acestora se situează peste normal pentru numai circa 1,5 la sută dintre respondenți.

Problemele generate de lipsa materiilor prime sunt semnalate de circa 5 la sută dintre respondenți. Principalii reprezentanți ai acestei categorii activează în industria alimentară, industria de prelucrare a lemnului, industria ușoară și industria chimică.

Cererea insuficientă rămâne principalul factor care afectează dezvoltarea producției

Problemele legate de lipsa cererii continuă să ocupe locul principal între cauzele limitării creșterii producției industriale. Agenții economici din industria alimentară, industria ușoară, industria materialelor de construcții, industria de prelucrare a petrolului, industria mijloacelor de transport și activitatea de construcții (unde ponderea respondenților care s-au exprimat în acest sens variază între 34 și 75 la sută) apreciază că portofoliul de comenzi nu asigură o acoperire corespunzătoare a programului de producție, cu toate că acesta este considerat de către majoritatea participanților la sondaj (aproape 80 la sută) ca având un nivel ascendent sau cel puțin satisfăcător.

Cu toate că și-a mai redus din sfera de cuprindere, blocajul financiar rămâne în continuare unul dintre principalii factori care crează dificultăți în desfășurarea normală a procesului de producție, fiind menționat în toate ramurile industriale. Lipsa lichidităților pare a fi mai puțin resimțită în industria alimentară, poligrafie, metalurgie, industria mijloacelor de transport și sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, unde efectele negative ale blocajului financiar sunt nominalizate de către participanții la sondaj în proporții cuprinse între 5 și 17 la sută (mult sub media pe industrie).

Cu excepția industriei extractive, industriei poligrafice, industriei de mașini și echipamente, industriei mijloacelor de transport, activității de construcții și metalurgiei, unde efectele creșterii cursului de schimb leu/euro par a fi mai puțin resimțite (din aceste sectoare provenind între 5 și 9 la sută dintre opinii), în restul sectoarelor de activitate deprecierea leului este indicată ca factor advers în proporții cuprinse între 15 și 61 la sută dintre opiniile exprimate.

Conform opiniilor exprimate de operatorii economici chestionați, un alt factor cu influență nefavorabilă asupra procesului productiv este lipsa materiilor prime. Acest fenomen afectează în special industria de prelucrare a lemnului, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, industria de mașini și echipamente, industria alimentară, metalurgia, industria textilă și activitatea de construcții.

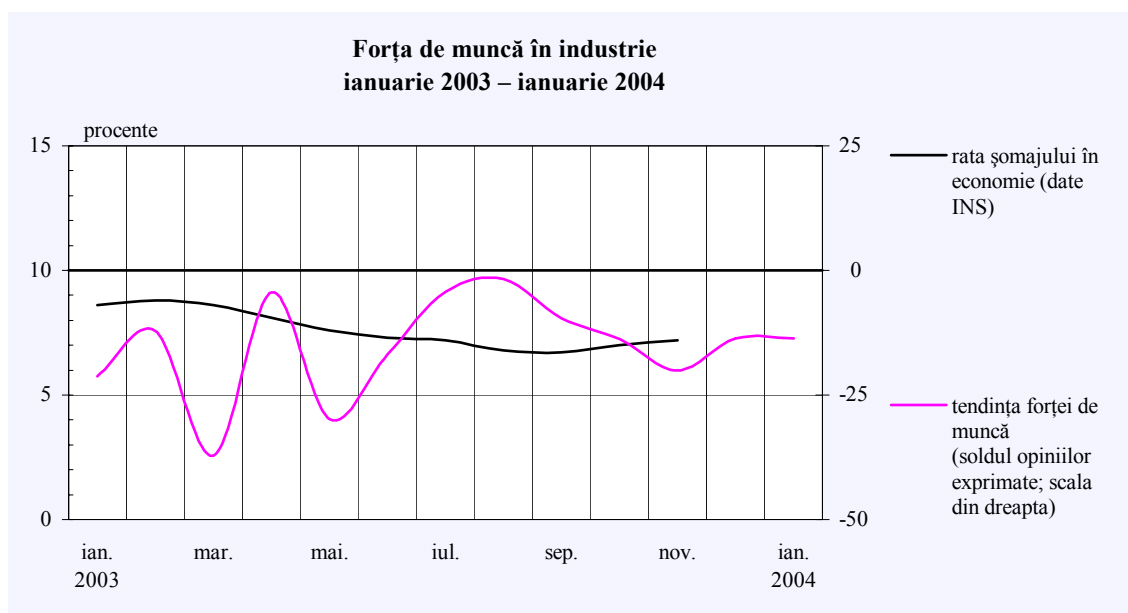
Pe lista factorilor cu efecte adverse asupra procesului de producție figurează și nivelul dobânzilor active practicate de bănci în relația cu clienții nebancari. Astfel de aprecieri au fost făcute îndeosebi de agenții economici din industria de prelucrare a lemnului, industria chimică, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, industria ușoară și cei din activitatea de construcții.

Utilizarea
forței de muncă

Decalajul dintre cererea și oferta de forță de muncă rămâne constant

Pentru luna ianuarie, estimările privind numărul de personal angajat în sectorul de producție industrială și activitatea de construcții indică menținerea trendului descendent care i-a caracterizat evoluția pe parcursul întregului an 2003. Similar lunii decembrie 2003, procentajul celor care apreciază că în sectoarele de activitate pe care le reprezintă vor avea loc disponibilizări de personal îl depășește cu 14 puncte procentuale pe cel al opiniilor favorabile unei evoluții ascendente a numărului de personal angajat.

Trend
descendent al
forței de
muncă
angajate

Circa 18 la sută dintre respondenți au apreciat însă că în sectoarele de activitate pe care le reprezintă vor avea loc disponibilizări de personal. Reducerile de personal vor afecta cu precădere industria alimentară, industria de prelucrare a lemnului, industria materialelor de construcții, activitatea de construcții și industria de prelucrare a petrolului, unde ponderea celor care apreciază că numărul de personal angajat va scădea se încadrează între 20 și 48 la sută.

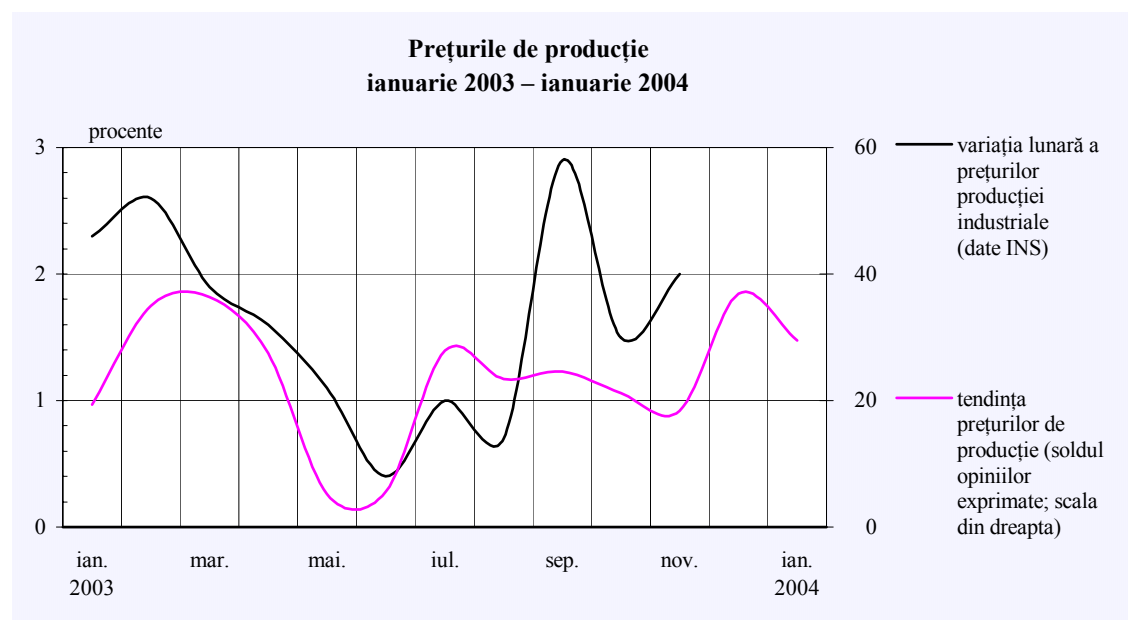
În cea mai mare parte a ramurilor industriale continuă să se mențină echilibrul în ceea ce privește forța de muncă utilizată, procentajul celor care apreciază un nivel stabil al acestui indicator fiind în luna ianuarie de aproape 78 la sută dintre cei chestionați.

Procentajul participanților la sondaj care anticipează un trend ascendent al forței de muncă este mult redus comparativ cu ultima lună a anului 2003, situându-se în jurul nivelului de 4 la sută.

Ritm lent de creștere a prețurilor de producție

Evoluția prețurilor producătorilor industriali se va menține pe același trend ușor ascendent, dar se poate aprecia că ritmul de creștere va fi redus. Procentajul celor care se așteaptă la creșteri de prețuri a scăzut cu circa 7 puncte procentuale față de luna decembrie (de la aproape 38 la 31 la sută). Circa 62 la sută dintre agenții economici apreciază că prețurile producției industriale nu se vor modifica.

Majorări ale prețurilor de producție sunt preconizate îndeosebi de către agenții economici din industria de prelucrare a lemnului, industria de mașini și echipamente, industria chimică, industria de prelucrare a petrolului și din sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, unde anticipările se situează mult peste media eșantionului chestionat.

*Creștere
lentă a
prețurilor de
producție*

Dacă în luna decembrie 2003 ponderea respondenților care considerau că vor opera diminuări ale prețurilor practicate era de sub un punct procentual, în prima lună a anului 2004 procentajul acestora se majorează la aproape 2 la sută. Agenții economici care estimează că vor recurge la reduceri de prețuri provin cu precădere din industria ușoară, industria de prelucrare a lemnului și industria alimentară.

Investiții

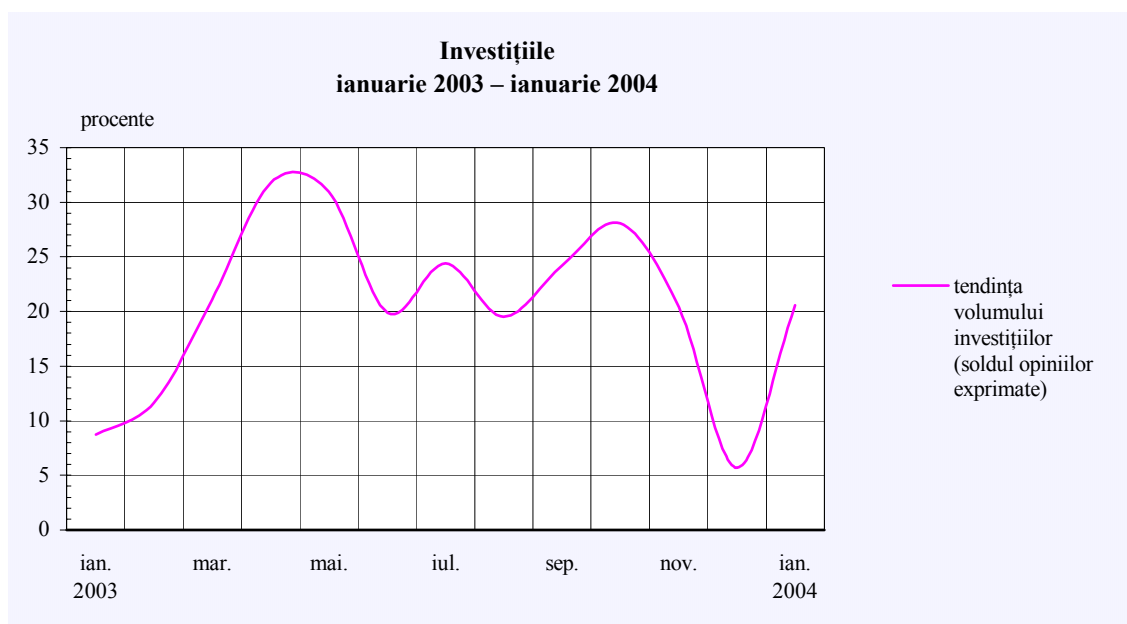
Trend ascendent al volumului de investiții

Dacă la sfârșitul anului precedent procentajul respondenților care apreciau că investițiile vor înregistra un regres era reprezentat de circa 15 la sută dintre participanții la sondaj, în luna ianuarie 2004 acesta însumează aproximativ 9 la sută. În același timp, ponderea celor care apreciază că activitatea de investiții se va intensifica este superioară cu 9 puncte procentuale celei consemnate în decembrie 2003.

Cu toate că ponderea majoritară este în continuare deținută de cei care anticipează că nu se vor consemna modificări esențiale ale volumului de investiții față de evoluțiile înregistrate în luna precedentă, se poate spune că anul 2004 a debutat destul de favorabil.

Operatorii în opinia cărora activitatea de investiții se va intensifica provin cu precădere din industria extractivă, industria chimică, industria de mijloace de transport, industria de prelucrare a petrolului, industria materialelor de construcții, metalurgie și, în mai mică măsură, din industria ușoară, industria de prelucrare a lemnului și industria alimentară.

Creștere a volumului investițiilor

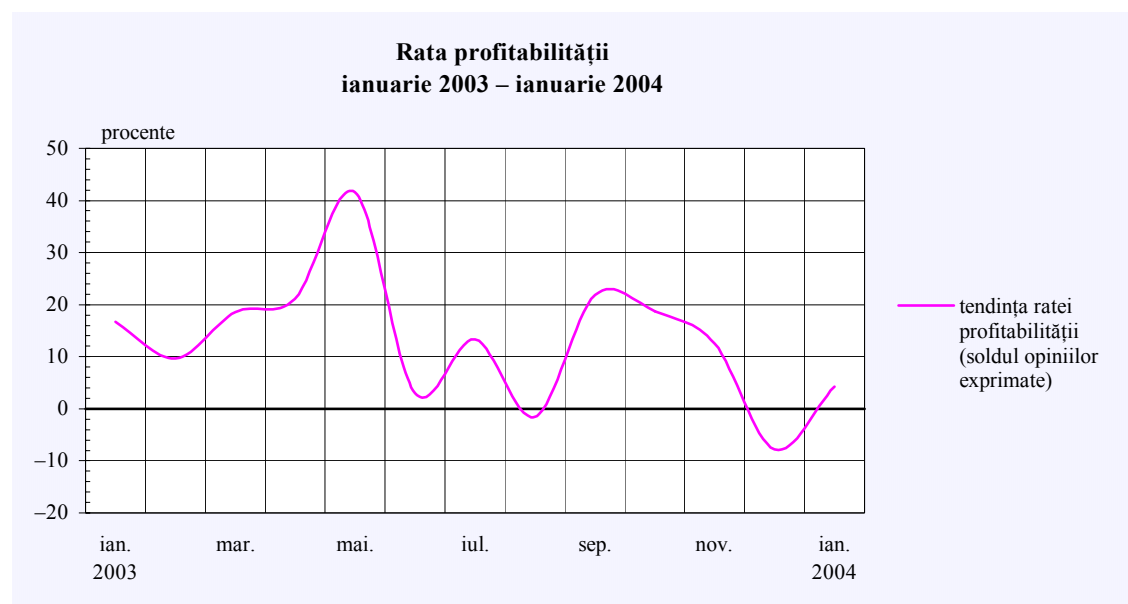

Ramurile în care agenții economici apreciază că volumul investițiilor va înregistra un recul comparativ cu luna decembrie sunt industria de mașini și echipamente, sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă și industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou.

Estimări optimiste privind rata profitabilității

Soldul răspunsurilor agenților economici participanți la sondaj privind evoluția profitabilității este din nou pozitiv, după ce la finele anului precedent s-au înregistrat valori negative ale acestuia. Comparativ cu luna decembrie 2003, procentajul respondenților care estimează o creștere a profitabilității s-a majorat cu 5 puncte procentuale (de la 14 la 19 la sută). Producătorii care speră că preocuparea pentru creșterea nivelului productivității muncii și reducerea costurilor, precum și relansarea programului investițional vor conduce la îmbunătățirea performanțelor și sporirea rentabilității provin din ramuri cum sunt: industria chimică (41 la sută dintre opinii); industria de mașini și echipamente (37 la sută); industria ușoară (33 la sută dintre opinii); industria de prelucrare a petrolului (28 la sută).

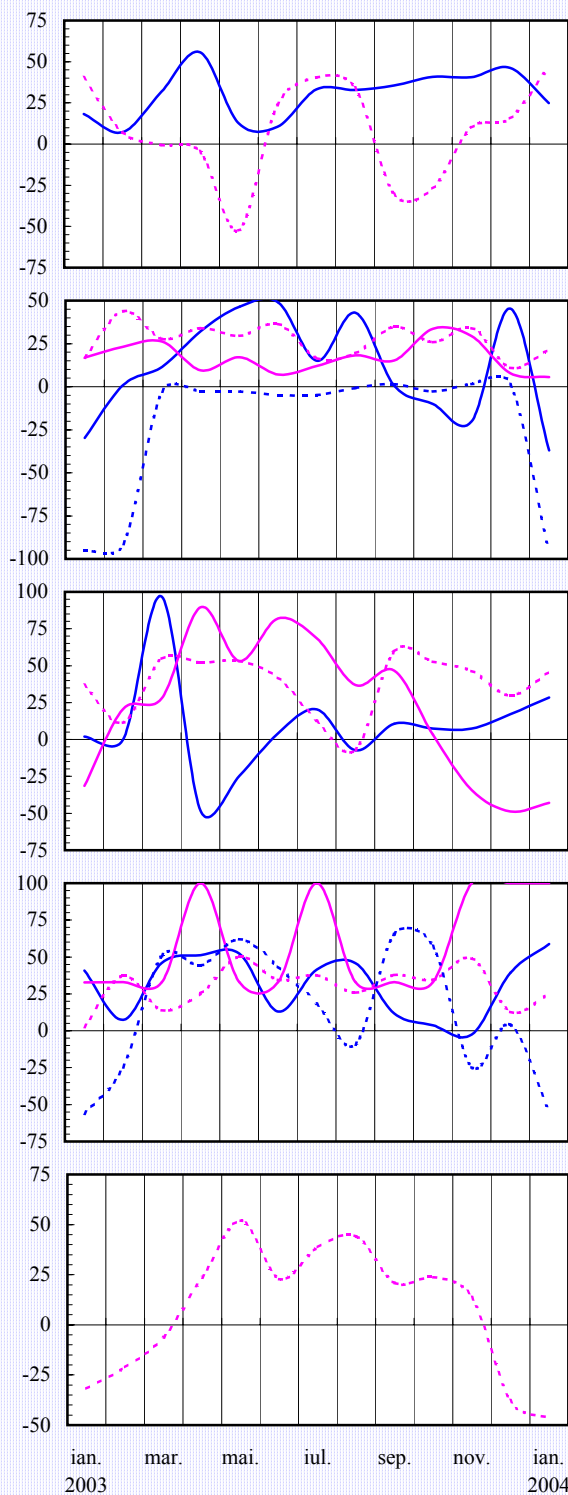
O rată mai redusă a profitabilității este estimată de circa 15 la sută dintre participanții la sondaj (cu 7 puncte procentuale mai puțin decât în luna precedentă). Cei mai reprezentativi respondenți din această categorie provin din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou (67 la sută); sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă (50 la sută); industria materialelor de construcții (46 la sută); industria alimentară (42 la sută) și activitatea de construcții (35 la sută).

În opinia a circa 57 la sută dintre cei chestionați rata profitabilității nu se va modifica pe parcursul lunii ianuarie comparativ cu nivelul consemnat în luna precedentă.

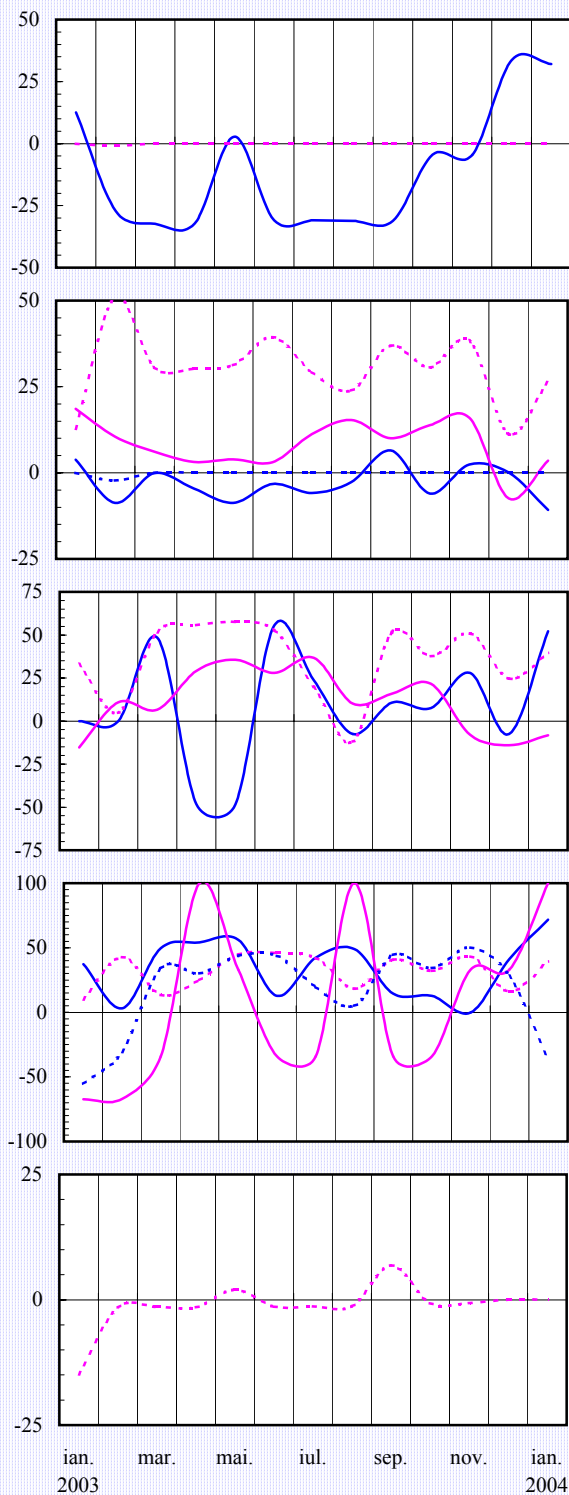
Evaluarea volumului comenzilor totale

(soldul opiniilor exprimate - %)

Evaluarea volumului comenzilor pentru export

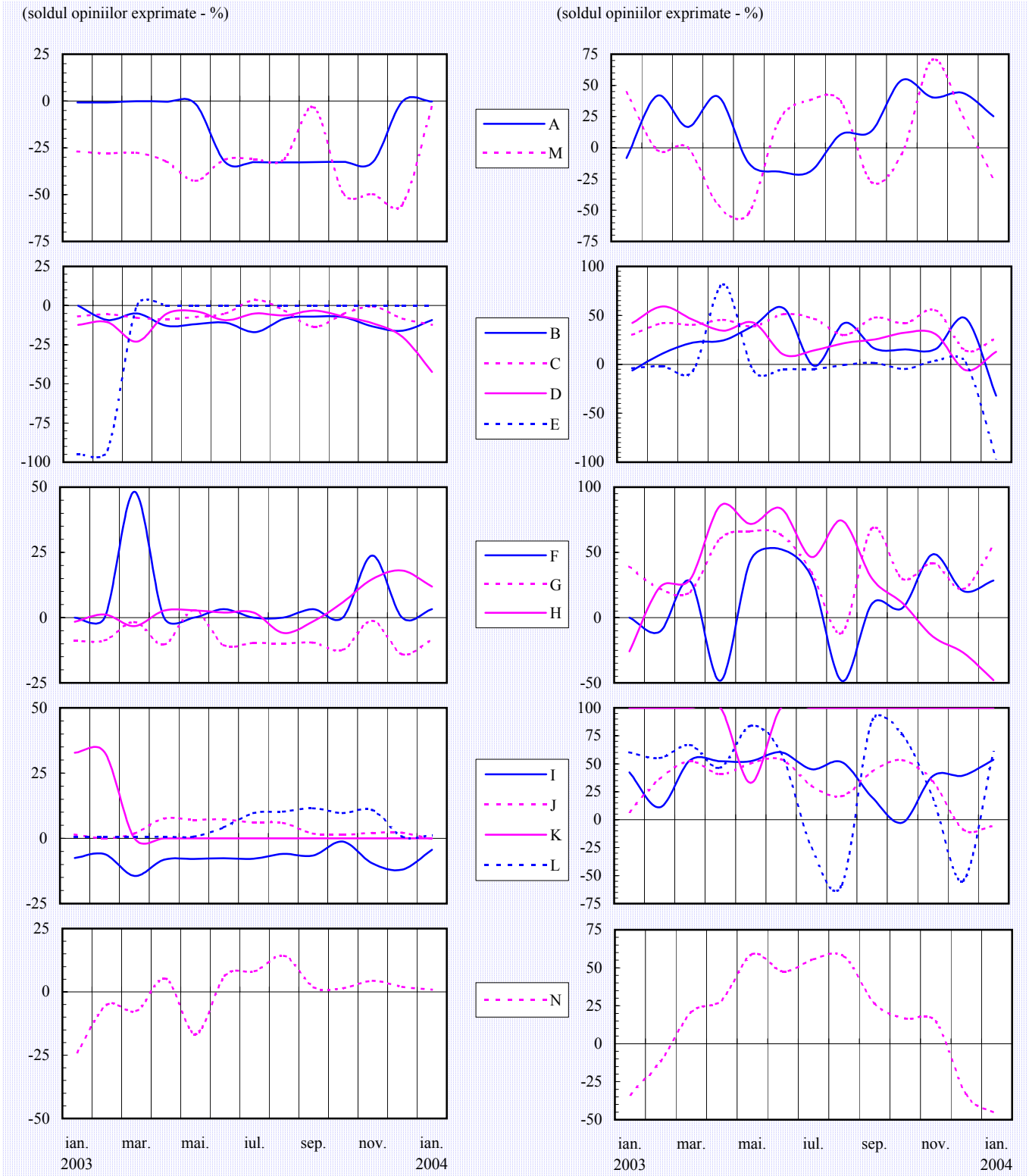
(soldul opiniilor exprimate - %)

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea stocurilor de materii prime

Tendința preconizată a producției

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Tendența prețurilor de producție

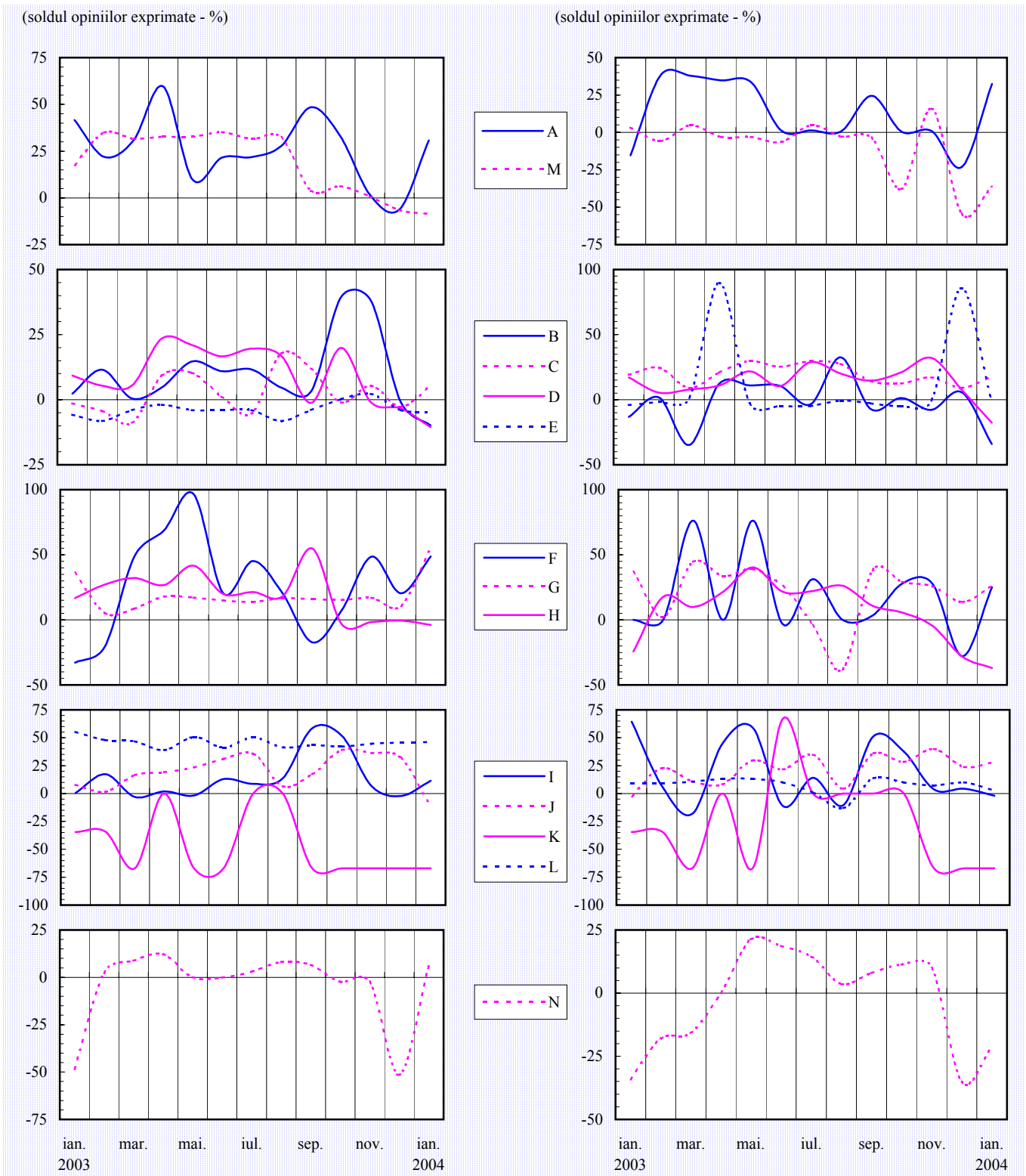
Evaluarea stocurilor de produse finite

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiuni și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

A - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;

B - alimentară și băuturi; produse din tutun;

C - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;

D - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;

E - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;

F - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;

G - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;

H - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;

I - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;

J - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;

K - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;

L - mijloace de transport;

M - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;

N - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

N o t ă

*Redactarea buletinului a fost finalizată în data de 20 ianuarie 2004.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale
a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de
Direcția Studii și Publicații, tel. 021/312.43.75, fax 021/314.97.52.
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.*

internet: <http://www.bnro.ro>

ISSN 1453 – 8989